

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФТЕХОСВІТИ
У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Методичні рекомендації

ФОРМИ ВИХОВНОЇ ТА ПОЗАУРОЧНОЇ РОБОТИВ ПТНЗ

м. Дніпропетровськ

2013

ФОРМИ ВИХОВНОЇ ТА ПОЗАУРОЧНОЇ РОБОТИВ ПТНЗ

Диспут – форма роботи, під час якої відбувається спілкування людей, які стоять на різних ідеологічних, політичних, моральних позиціях, це суперечка, зіткнення протилежних думок. При проведенні диспуту обговорюються проблемні питання, відстоюються різні точки зору, наводяться різні факти, аргументи.

Викладач веде диспут, заздалегідь готується до його проведення, проводить розумовий штурм або анкетування, за допомогою якого обирає разом з учнями тему диспуту.

Учні об'єднуються в малі групи за різними протилежними позиціями, готують аргументи, фактичні матеріали, які допоможуть відстоювати свою точку зору на проблему.

Закінчується диспут прийняттям одного рішення, бачення проблеми.

Відверта розмова – форма заходу, на якому відбувається розмова з обраної теми, яка потребує відвертості, камерності і є складною, особистісною. Для проведення її педагогові необхідно пам'ятати про вимоги щодо її організації: довірлива атмосфера серед учнів, комфортні умови, актуальність і важливість теми для учнів.

Ця форма виховного заходу проводиться з невеликою групою учнів (якщо потрібно, то однієї статі). Для створення комфортних умов викладач готує приміщення та проводить попередню бесіду про важливість обраної теми, за бажанням запрошує фахівця, організує проведення розмови у формі тренінгу тощо.

Етичний тренінг – форма колективної, групової роботи, яка проводиться у вигляді тренінгу на етичні теми.

Викладач разом з учнями обирає етичну тему (правила етичної поведінки, обговорення життєвих ситуацій тощо) за допомогою розумового штурму, бесіди, аналізуючи вчинки учнів, випадки із життя групи.

Учні беруть участь в обговоренні теми, розігрують та аналізують ситуації, роблять узагальнення, висновки, приймають етичні правила спілкування.

Тестування — форма роботи, яка проводиться з метою визначення особистісного ставлення учнів до якогось явища або події, особистої чи загальної думки, збирання певних ідей, пропозицій.

Викладач подає пропозицію для проведення тестування, готує або підбирає тести і форму обробки даних.

Учні відповідають на запитання, які ставить педагог, беруть у разі потреби участь в обробці результатів.

Екологічний десант – форма діяльності, спрямована на екологічний захист території, надання корисної термінової екологічної допомоги на певній території, яка потребує очищення від бруду, допомоги фахівцям.

Викладач подає пропозицію, умотивовує учнів на проведення десанту, визначає разом з учнями територію, місця, які потребують допомоги, організує рекламування події, розподіляє обов'язки, визначає термін.

Учні вирішують питання участі в проведенні десанту кожного, висувають пропозиції щодо обсягу робіт, визначають послідовність дій тощо.

Після проведення десанту підбиваються підсумки роботи, визначається участь кожного, проводиться нагородження учасників.

Турнір ораторів – форма колективної, групової справи, яка проводиться з метою визначити рівень володіння учнів ораторським мистецтвом.

Викладач готує теми для виступу ораторів, збирає пропозиції в учнів, проводить жеребкування серед учасників із метою визначення тем виступів, послідовності. Доводить до відома учнів вимоги щодо виступів: кількість хвилин, обґрунтованість, доказовість, чіткість, виразність, артистизм тощо.

Учні виступають по черзі, дотримуючись вимог, критеріїв, намагаються розкрити тему за визначений час.

Закінчується турнір підбиттям підсумків та визначенням кращого оратора й переможців у номінаціях.

Моделювання розвивально-виховних ситуацій – форма колективної або групової діяльності, під час якої проходить випробування артистичних, інтелектуальних, творчих умінь учнів, умінь моделювати поведінку, знаходити правильне рішення в складних ситуаціях, розро-

бляти план дій, вигадувати можливі варіанти поведінки тощо.

Викладач модулює розвивально-виховні ситуації для спільного обговорення або розігрування учнями, об'єднує учнів у малі групи для виконання групового інсценування, імітації, пантоміми щодо цієї ситуації та обрання поведінки в ній.

Учні в групі обговорюють подану ситуацію, розподіляють ролі, розігрують ситуацію за обраною спільно формою, підбивають підсумки.

Музична вітальня – форма проведення колективного музичного привітання або ознайомлення учнів із творами музичного мистецтва, організована викладачами, батьками та учнями напередодні визначної події, свята.

Викладач з учнями та батьками готують сценарій вітальні, визначають музичні номери для виконання або прослуховування, продумують оформлення кімнати.

Учні беруть участь у колективній підготовці вітальні та її проведенні, запрошують гостей.

Тематична дискотека – форма проведення колективної справи з метою ознайомлення учнів із певним напрямком, стилем музики, творчістю видатних музикантів та змістовного проведення відпочинку, танцювальної програми.

Викладач висуває пропозиції щодо проведення дискотеки, створює оргкомітет, разом з учнями розподіляє обов'язки, визначає термін проведення дискотеки та обирає ді-джея (або запрошує професіонала).

Учні готують дискотеку, рекламують її, запрошують охочих приєднатися.

Школа лідера – форма діяльності, спрямованої на виявлення лідерів у групі й усьому колективі та на підготовку лідерів для органів учнівського самоврядування.

Викладач організує роботу училища, планує засідання, добирає відповідну форму для підготовки (тренінг, диспут, тести, анкети).

Учні беруть участь у навчанні лідерських якостей, умінь організовувати і проводити виховну діяльність, навчаються основ спілкування, взаємодії, набувають практичних умінь.

Тематичний діалог – форма колективної роботи, у ході якої відбувається діалог учнів з викладачем з певної теми.

Викладач пропонує учням обрати тему діалогу, готує запитання до неї, додаткові матеріали, інформаційні джерела, розподіляє між учнями питання та завдання з теми.

Учні готують до заходу свої виступи й повідомлення, підбирають демонстраційний матеріал, обговорюють проблему.

Весь виховний захід проходить у вигляді діалогу з викладачем, митцем, героєм художнього твору тощо. Закінчується захід підбиттям підсумків.

Конкурс творчих робіт – форма діяльності, під час якої учні демонструють свої творчі роботи, а журі визначає кращу з них.

Викладач пропонує учням виконати творчу роботу (техніка виконання та жанр обираються самостійно або за темою конкурсу), обговорює критерії оцінювання робіт, вимоги до оформлення роботи, термін на виконання, запрошує на конкурс компетентне журі.

Учні обирають тему, жанр, техніку за бажанням, готують роботи та беруть участь у їх презентації.

Можна виконати творчі роботи на пропозицію ведучого і під час конкурсу. У фіналі конкурсу підбиваються підсумки, нагороджуються учасники.

Захист проектів – форма роботи, у ході якої відбувається захист підготовлених проектів (або і створення учнівських проектів).

Викладач заздалегідь визначає з учнями проблеми, які цікавлять учнів, об'єднує їх у малі групи та пропонує за правилами створення проектів підготувати й презентувати проект. Далі викладач організує проведення захисту учнівських проектів та оцінює ці проекти за допомогою обраних критеріїв (або це робить запрошене журі).

Учні проходять такі етапи проектної діяльності:

- підготовчий – обрати тему проекту, скласти план дій;
- практико-виконавський – зібрати і обробити інформацію, підготувати портфолію;

Можливий варіант створення й захисту учнівських проектів під час проведення заходу або підготовка індивідуальних (або парних) учнівських проектів чи групових за участю батьків.

Поетична вітальня – форма роботи, під час якої відбувається зустріч учнів із творчістю певного поета, поезією певного стилю або епохи чи власних учнівських поезій. У поетичну вітальню можна запросити відомого місцевого поета, гостей, батьків.

Викладач пропонує учням обрати поета (поетів), творчість яких їм подобається, разом із творчим колективом учнів готує сценарій зустрічі, обговорює оформлення зали, обирає ведучих.

Учні беруть участь у підготовці і проведенні поетичної вітальні, запрошують гостей, рекламують вечір, оформлюють інформаційний стенд тощо.

Бал – форма заходу, який проходить за всіма правилами балу.

Викладач пропонує проведення балу до свята (осінь, Новий рік, весна тощо), разом з учнями та батьками планує підготовку балу, обговорює умови, оформлення зали, музику, обирає ведучих, пише сценарій.

Учні беруть участь у підготовці балу, готують конкурси, костюми, рекламують захід тощо.

Самотестування – форма діяльності, під час якої відбувається тестування учнів, яке вони здійснюють самотійно.

Класний керівник пропонує учням провести самотестування за обраними тестами, подає учням приклади тестів, обговорює форму їх обробки і підбиття підсумків.

Публічна вистава – форма заходу, у ході якого відбувається проведення вистави на розсуд публіки.

Класний керівник пропонує учням обрати п'єсу для підготовки вистави, обирає з числа учнів режисера, костюмера, декоратора, гримера, звукооператора, дизайнера тощо й організує проведення репетицій, разом з учнями планують хід проведення публічної вистави.

Учні беруть участь у підготовці, рекламуванні й проведенні вистави, запрошують глядачів і гостей на прем'єру.

Рух учнівської молоді – форма організації колективної справи серед учнівської молоді, яка пропонує певні дії, спрямовані на підтримку ідей, починань, нових колективних традицій серед однолітків. Рух організовується шляхом підготовки лідерів-волонтерів, які популяризують свої ідеї через просвітницьку, ораторську творчу діяльність, залучення однодумців.

Викладач пропонує ідею щодо організації руху учнівської молоді, збирає колектив лідерів, разом з учнями планує діяльність, визначає дії кожного, терміни проведення, форми рекламування ідей та перелік корисних справ, які будуть проведені в ході організації руху молоді.

Учні беруть участь в організації і проведенні заходу, розподіляють обов'язки, визначають терміни проведення.

По закінченні заходу учні разом з педагогом підбивають підсумки, визначають активістів.

Експедиція (фольклорна, краєзнавча) – форма проведення довготривалої колективної пошуково-дослідницької діяльності, у ході якої відбувається вивчення певної місцевості, визначення фольклорних традицій, краєзнавчих особливостей регіону тощо. Кінцевим продуктом творчої діяльності учнів може стати видання газети, портфолію, карти місцевості, підбір експонатів для музею, оформлення альбому, книги, статті тощо.

Викладач пропонує учням обрати тему експедиції, планує її роботу, створює з учнями карти експедиції, визначає терміни і кінцеві результати.

Учні обирають напрям діяльності, отримують завдання, визначають терміни, проводять дослідницько-пошукову роботу, збирають інформацію, працюють над обробкою матеріалу, оформлюють результати, презентують свої напрацювання.

Літопис учнівського колективу – форма довготривалого колективного заходу, спрямованого на складання літопису колективу училища.

Класний керівник висуває пропозицію організувати ведення літопису групового колективу. Разом з учнями обирає форму опису важливих подій із життя групи, стиль опису, частоту записів тощо.

Учні вирішують питання відповідальних за ведення літопису колективу, розподіляють обов'язки, терміни виконання тощо.

Після того як літопис колективу складено, визначається термін презентації літопису на великому загальноучилищному заході, обговорюється форма презентації літопису, матеріали літопису можуть бути використані для училищного музею, сценарію випускного вечора тощо.

Бенефіс – форма проведення колективного творчого свята, яке вперше ознайомлює колектив із творчістю нового або діючого колективу (бенефіс вистави, мюзиклу, спектаклю тощо).

Викладач разом з учнями готує творчий показ, розподіляє ролі, визначає режисера (або самотійно режисує), проводить кастинг на виконання головних ролей, обумовлює дії костюмера, гримера, призначає відповідальних за оформлення та музичний супровід бенефісу.

Учні проводять репетиції бенефісу, рекламують захід, беруть участь у проведенні бенефісу,

визначають кращих акторів.

Колаж – форма проведення колективного творчого заходу, спрямованого на створення колективного колажу, у якому представлені різні види техніки.

Класний керівник і учні обирають тему, складають ескіз колажу, розподіляють обов'язки і готують матеріали для створення роботи.

Учні розподіляють роботу, виконують свою ділянку роботи, працюють над колективним виконанням колажу.

Презентація– форма проведення колективного заходу, спрямованого на демонстрацію творчих напрацювань колективу.

Викладач пропонує учням обрати проблему, тему презентації, разом з учнями планує роботу, обирає форму проведення презентацій.

Учні працюють над створенням презентацій, розподіляють обсяг роботи, терміни виконання, проводять репетиції.

Захід закінчується показом підготовлених презентацій, які оцінює обране журі, відзначається робота кожного члена групи.

Агітбригада– форма проведення роботи, у ході якої проходить творчий віршований, пісенний, театралізований виступ агітбригади з обраної теми.

Класний керівник стає організатором створення колективу агітбригади, разом з учнями складає сценарій виступу агітбригади, планує виступ колективу в училищі.

Учні проводять репетиції, добирають музичне оформлення та демонстраційний матеріал (плакати, слайди).

Прес-шоу– форма заходу, який проводиться разом із представниками преси (міської, районної або училищної), спрямованого на огляд визначних подій із життя колективу. Для обговорення обирають статтю або кілька статей, зміст яких цікавить усіх.

Викладач створює групи журналістів, завданням яких є обговорення проблем, що висвітлюються у статтях.

Учні обговорюють проблеми, висвітлюють події із життя колективу, готують свої виступи, демонстраційний матеріал, беруть бліц-інтерв'ю, обговорюють висновки зі статті.

Телеревью– форма проведення заходу, на якому пропонується створення ситуації телевізійної програми, де обговорюється важлива, значуща проблема, яка є цікавою, актуальною для колективу.

Класний керівник разом з учнями готує сценарій ревью, запрошує гостей, розподіляє ролі (телеведучих, кореспондентів, представників преси тощо).

Учні готують сценарій, обговорюють питання оформлення зали, розподіляють ролі, готують матеріал для обговорення.

Аукціон– захід, під час проведення якого відбувається продаж з аукціону ідей, пропозицій, творчих напрацювань учнів за встановлену вигадану валюту.

Учні планують роботу й пишуть сценарій аукціону, розподіляють ролі, обирають ведучого, об'єднуються в малі творчі групи та набирають банк ідей, висувають пропозиції.

Ідеї та пропозиції, продані на аукціоні, становлять основу послідовних творчих дій колективу учнів, матеріалом для створення проектів, заходів тощо.

Десант– форма колективного заходу, який проводиться з метою термінової допомоги або певних творчих заходів, що створюється на обмежений час.

Викладач оголошує про термінову допомогу (ветеранам, літнім людям) або термінову трудову справу в колективі (прибирання).

Учні складають план проведення десанту, обговорюють проблеми участі кожного, обсяг робіт, терміни виконання, рекламують захід, запрошують до участі представників підприємств, організацій.

Після проведення десанту учні разом з педагогом підбивають підсумки, визначають активістів.

Шоу-програма– форма проведення колективного творчого заходу до свята, визначної події в житті групи, училища.

Шоу супроводжується яскравим оформленням, присутністю героїв, казкових друзів або «зірок естради».

Викладач разом з учнями складають сценарій шоу, розподіляють обов'язки, планують оформлення.

Учні проводять репетиції, готують номери художньої самодіяльності, обговорюють проблеми виконання ролей, запрошення гостей, рекламування шоу, підготовки оформлення, костюмів тощо.

Проектна діяльність— форма роботи в позаурочний час, спрямована на створення проекту, представлення результатів і захисту своїх ідей.

Класний керівник разом з учнями збирає ідеї щодо вирішення важливих проблем учнів. Далі організує виконання проекту, обговорює форму презентації проекту та його захисту.

Учні обирають проблему, з неї тему майбутнього проекту, складають план проекту, розподіляють справи, обсяг і терміни виконання. Далі учні збирають інформацію, обробляють її, оформлюють результати діяльності, складають портфоліо проекту, готують презентацію.

Закінчується створення проекту його презентацією та проведенням захисту проекту.

Журі оцінює проект і нагороджує його учасників, визначає участь кожного проектанта.

Благодійна акція— форма діяльності колективу учнів, спрямована на проведення певних заходів із надання допомоги тим, хто її потребує.

Викладач організує проведення акції, разом з учнями планує роботу, певні дії, надає свої пропозиції, бере участь в обговоренні сценарію проведення акції.

Учні планують роботу, розподіляють ролі, визначають терміни проведення акції, тих, кому буде надана допомога (ветерани, літні люди, діти-сиріти, багатодітні сім'ї, бездомні тварини, птахи, рослини тощо).

Проведення акції відбувається у визначений термін, усі події висвітлюються в училищній пресі, підбиваються підсумки акції.

Брейн-ринг— форма проведення заходу за прикладом телевізійної гри, в основі якої змагання, де стартом є складне цікаве запитання, а фінішем – правильна відповідь. Необхідною умовою проведення є наявність декількох команд, які швидко реагують на запитання, приймають рішення і подають свою відповідь.

Викладач пропонує проведення заходу та разом з учнями збирає тему брейн-рингу, формує команди, обирає капітанів і проводить збір запитань до рингу, призначає ведучого.

Учні командами готуються до участі, збирають і обробляють інформацію з теми, планують роботу з оформлення зали.

Після проведення рингу підбиваються підсумки гри, нагороджуються учасники і призери.

Сократівські бесіди — колективні роздуми над життєво важливою світоглядницькою проблемою. Сократ пропонував учням систему запитань, послідовні відповіді на які приводили до істини. Запитання для обговорення також можна взяти з бесід Сократа (Платон. Твори. Т. II) та з сучасного життя. Ось декілька з них:

— Хто отримує більше задоволення: той, кому роблять добро, чи той, хто його робить?

— Що краще: синиця в руці чи журавель у небі?

— Чи позбавляє дисципліна свободи?

— Чи добре живеться тому, у кого є все, що він хоче?

— їсти, щоб жити, чи жити, щоб їсти?

— Ким бути гірше: тираном, чи тим, кого тиранять? На початку сократівської бесіди проводиться розминка,

учням пропонуються жартівливі вправи, цим самим задається хороший настрій. Коли емоційна напруга досягає найвищого рівня, бесіду слід завершити, щоб учні не перевтомилися. Найкращий варіант фіналу — письмові твори про свою думку з обговорюваної проблеми. Учителю аналізує ці роботи і повідомляє дітям свою думку. Сократівські бесіди не потрібно проводити часто, зате постійно і регулярно, що виробить в учнів звичку до аналізу життєво важливих проблем. При проведенні сократівських бесід бажано використовувати музичний фон, репродукції картин,

фрагменти з творів художньої літератури. Бесіди будуть результативними якщо класний керівник має деяку філософську підготовку.

Класний керівник пропонує учням обрати тему сократівської бесіди, подає ідеї щодо обробки певних джерел інформації, готує сценарій бесіди, запитання для учнів.

Учні самостійно готуються до проведення бесіди, читають і обробляють інформаційні джерела, вивчають філософську літературу тощо.

Телефон довіри допомагає у вирішенні життєво важливих проблем учнів.

Класний керівник спільно з психологом організують дію училищного телефону довіри, яка спрямована на надання психологічної допомоги учням у вирішенні конфліктних, гострих проблем, які учні не можуть вирішити самостійно. Номер телефону повідомляється в училищному і батьківському колективах.

Учні, знаючи про можливість одержати психологічну допомогу, звертаються до дорослих, вирішують конфліктні ситуації, проблеми насильства в сім'ї, порушення прав дитини, життєвого вибору, правил поведінки, життєвих цінностей тощо.

Філософський стіл – форма проведення роботи, спрямованої на допомогу учням старшої училища в питаннях філософських і соціальних проблем.

Викладач заздалегідь пропонує учням до обговорення не більше 5 питань і дає завдання — знайти відповідь у філософській літературі. Перед початком заходу педагог об'єднує учнів у малі групи, які сідають за круглий стіл та беруть участь у філософському диспуті. Темою круглого столу можуть стати поняття: совість, воля, щастя, духовна культура, сенс життя тощо.

Учні готуються до заходу, працюють над джерелами інформації, під час проведення заходу, спираючись на отримані знання та користуючись філософським словником і спецлітературою, беруть участь у філософській дискусії, підбивають підсумки бесіди.

Складання індивідуальної програми саморозвитку – форма проведення діяльності, у ході якої відбувається складання учнями старших класів власної програми саморозвитку.

Викладач пропонує учням переглянути свої можливості: власні риси характеру, рівень інтелекту, здібності, ступінь розвитку цілеспрямованої роботи й волі на позитивну зміну себе, свої мрії й перспективи тощо, спланувати власну програму саморозвитку на перспективу (3–5 років і більше). У програмі викладач пропонує визначити мету, головні завдання саморозвитку, напрямки саморозвитку й першорядні заходи (кроки) до здійснення мети.

Учні за допомогою тестів і підібраних методик, самоспостережень визначають власний рівень розвитку, аналізують свої нахили і здібності та визначають індивідуальну програму саморозвитку: що потрібно покращити, які якості розвинути.

Дебати — форма проведення заходу, що відбувається між командами та суддями.

Класний керівник разом з учнями створює 2 команди з 3 членів, обирає 3 акредитованих судді, наглядача за часом і глядачів (публіку).

Учні беруть участь у дебатах, які відбуваються між командами, що виголошують свою промову та метою їх є переконати суддів, які слідкують за перебігом дебатів. Судді працюють за такими принципами:

оцінювання команд на основі аргументів та за обраними критеріями, присудження учасникам індивідуальних балів від 0 до 30, оцінка додержання сутності питання, технологій та помилок.

Виступи команд і відповіді (до 5 хв.).

Завершуються дебати обговоренням ходу дебатів суддями, проголошенням результатів (оцінка і аналіз дебатів).

Похід – форма проведення колективного заходу, спрямованого «на відпочинок колективу чи ознайомлення учнів із видатними історичними місцями регіону, країни.

Викладач висуває пропозицію щодо здійснення походу, обговорює з учнями план його проведення, маршрут, речі, необхідні в поході, план підготовки, сценарій майбутнього заходу.

Учні організують оргкомітет, запрошують (за бажанням) батьків, планують дії, складають список речей і сценарій заходу, розподіляють обов'язки.

Після проведення походу учні випускають газету «Інформаційний вісник», організують презентацію тощо.

Круглий стіл – форма проведення заходу, під час якого за круглим столом обговорюють

важливі проблеми із життя колективу.

Викладачвисуває пропозицію і разом з учнями складає перелік проблем із життя колективу, які потребують негайного вирішення.

Учні обговорюють проблеми і відзначають ті, які виносяться на обговорення за круглим столом, обирають ведучого.

Правила проведення заходу: визначити проблему та причини її виникнення, отримати різні погляди на проблему, визначити протилежні і схожі позиції, визначити думку колективу щодо її розв'язання, скласти перелік справ щодо вирішення проблеми.

Прес-конференція– форма проведення заходу з метою пробудження інтересу до людей, подій у тій чи тій країні.

Викладачвисуває пропозицію щодо організації прес-конференції. Разом з учнями обирає теми, які будуть обговорюватися на ній.

Учні готують свої виступи, ролі «послів» від різних країн та представників преси, кореспондентів журналів, газет, що ставлять послам запитання.

Фоторепортаж– форма проведення заходу, який організується з метою огляду, фотозвіту про важливу подію із життя колективу.

Педагог пропонує висвітлити подію, зібрати фотоматеріали й підготувати презентацію, фотозвіт колективу.

Учнізбирають інформацію, готують відгуки, переглядають фото, беруть інтерв'ю, обговорюють форму представлення події у вигляді репортажу із журналу, газети.

Мобільний консультпункт– форма проведення заходу, протягом якого учні отримують консультацію з певної проблеми.

Педагог пропонує створення консультпункту, разом з учнями називає перелік проблем, які турбують дітей і потребують негайного вирішення, визначає досвідчених людей, спеціалістів у питаннях.

Учніобговорюють шляхи розв'язання проблеми, збирають корисний інформаційний матеріал із визначеної проблеми, готують збірник консультацій, телефонний довідник із зазначенням організацій, переліком фахівців тощо.

Мобільний консультпункт діє у визначений термін, у ньому працюють спеціалісти й консультанти, які надають допомогу, консультації, повідомляють номери телефонів організацій, де можна зустрітися з потрібними фахівцями.

Інтернет-шоу– форма проведення заходу за допомогою використання інформаційних, телекомунікаційних технологій, засобів Інтернету.

Педагог звертається за допомогою до фахівця, використовуючи можливості мультимедійного класу, планує Інтернет-зв'язок з учнями іншого училища.

Обирається тема спілкування, готується веб-камера, обирається група зв'язківців, кореспондентів, журналістів.

Учнірозподіляють ролі, готуються до зв'язку, визначають терміни, хід зустрічі, готують веб-камеру, мультимедійний екран тощо.

Під час проведення сеансу зустрічі обговорюються спільні проблеми, пропонуються спільні рішення або корисні заходи, планується спільна виховна діяльність, проекти тощо.

Відкрита кафедра – форма проведення заходу, під час якого відбувається висування важливих тем, проблем, приймаються рішення про спільні заходи, акції. Правила проведення:відкритість, відвертість думок, толерантність, актуальність тем, стислий виклад, прийняття спільних рішень.

Педагогпропонує учням назвати проблеми, питання, які їх цікавлять, проводить актуалізацію подій, важливих питань, які терміново потребують вирішення.

Учні складають перелік питань, висувають пропозиції, висловлюють думки.

Відкрита кафедра нагадує відкритий мікрофон, коли говорять усі охочі, до кафедри запрошуються по черзі, виступи стислі, змістовні, обґрунтовані, містять доказовість ідей і пропозицій. Коло думок дає підставу для прийняття спільного рішення колективу щодо проблеми.

Вернісаж – форма проведення заходу, у ході якого готують виставку творчих робіт учнів за видами і жанрами мистецтва.

Педагогвисуває пропозицію щодо оформлення вернісажу робіт або ілюстрацій відомих полотен видатних художників.

Учні відповідно до вимог створюють роботи, добирають відомі ілюстрації, рекламують

захід, запрошують гостей, оформлюють виставку, залу.

Творчий портрет – форма заходу, на якому відбувається презентація творчого портрету колективів або окремих учнів, активу тощо.

Педагогом з учнями створюють проект творчого портрета, дають характеристику (здатність до співпраці, характер взаємин, активність, творчість, взаємоповага, взаємовиручка тощо).

Учні працюють над створенням творчого портрета, обговорюють форму презентації напрацювань, умови музичного, театралізованого супроводу, наявність костюмів, елементів декорацій тощо.

Конкурсна програма – форма проведення заходу у вигляді програми, яка складається з низки конкурсів (однотипних, різнопланових, розважальних, інтелектуальних тощо).

Педагог висуває пропозицію щодо проведення заходу, спільно з учнями формує раду справи, розподіляє обов'язки, визначає терміни, пише сценарій свята.

Учні готують конкурси (разом з атрибутами), обирають ведучих, проводять репетиції, добирають до сценарію номери самодіяльності.

Інтелектуальна гра – форма проведення заходу з метою підвищення інтелектуального рівня учнів.

Викладач пропонує скласти раду справи, готує інтелектуальні завдання, проводить набір учнів у команди, запрошує журі.

Учні готуються до гри, обробляють інформацію, джерела, обирають капітана, визначають термін проведення і критерії оцінювання.

Трудові загони, табори праці і відпочинку – форма організації праці і відпочинку учнів під час канікул, завдяки якій відбувається набуття особистісного трудового досвіду учнів, зміцнення колективу і творчий відпочинок.

Класні керівники стають вихователями й організаторами дії загону, табору, складають режим дня, план робіт, план відпочинку, укладають трудові угоди, обговорюють і готують умови для праці, харчування, сну, відпочинку та організують дозвілля учнів.

У загонах і таборах учні живуть, працюють, відпочивають, відвідують гуртки і секції, проводять вільний час, спілкуються.

Така форма діяльності колективу під час канікул можлива лише за наявних умов для праці й відпочинку та додержання всіх санітарно-гігієнічних норм і техніки безпеки.

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ КТС

«Вечір веселих завдань»

Вечір веселих завдань — КТС пізнавального характеру. Це огляд кмітливості, творчості, фантазії, вміння швидко орієнтуватися в обставинах, включатися в колективну роботу на радість іншим. Під час організації вечора веселих завдань завжди створюється веселий мажорний настрій. Кожен такий вечір може стати святом колективної творчості. Його можна розпочати цікавою грою й завершити кільцівкою пісень на певну тему.

Вечір веселих завдань — це кілька ігор-оглядів, які змінюють одна одну й становлять своєрідну ігрову сюїту. Її учасники, об'єднані у мікрогрупи (не більше ніж по 7 осіб), виконують творчі завдання і по черзі презентують їх вирішення.

Орієнтовні варіанти завдань для мікрогруп:

1) придумати й розіграти мімічну сценку на запропоновану тему (на рибалці, на прийомі у стоматолога тощо);

2) скласти вірш за поданою римою (буриме);

3) зобразити й «оживити» відому картину (наприклад: «Мисливці на привалі» В. Перова);

4) за допомогою міміки й жестів зобразити куплет усім відомої пісні;

5) скласти веселе оповідання, кожне слово якого починалося б з однієї й тієї ж літери (В, А, Б, К тощо);

6) скласти веселе зв'язне оповідання, використовуючи тільки назви кінофільмів;

7) придумати новий зодіакальний знак та його характеристику;

8) виконати популярну пісню, використовуючи різні мелодії.

Варіанти веселих завдань творчого характеру можуть бути різними.

«Жива газета»

«Жива газета» – пізнавальна та організаторська справа-огляд, що є серією коротких виступів, автори-виконавці яких в образній формі повідомляють про новини життя колективу і довкілля, адекватно оцінюють виконану роботу і розкривають перспективи на майбутнє. Мета «Живої газети» – допомогти членам колективу адекватно оцінити позитивні й негативні сторони свого життя і налаштуватися на вирішення нових завдань. Кожен виступ має бути творчим і водночас веселим, відносно коротким – не більше ніж 5–10 хвилин.

Матеріали для випуску «Живої газети»:

1) позитивний досвід життєдіяльності свого колективу, інших колективів, досвід життєдіяльності яких заслуговує на увагу;

2) радісні події в житті свого колективу (наприклад, дні народження) та інші події;

3) проблеми, труднощі, конфлікти, які виникають у колективі, шляхи вирішення;

4) плани та перспективи розвитку колективу (близькі, середні, далекі).

Означений матеріал можна оформити за допомогою різних жанрів, прийомів (наприклад: лозунгів, промовок, переключок, сценок-мініатюр, репортажів, дружніх шаржів, інтерв'ю, загадок, прислів'їв та приказок, частівок, тінювих картин, лялькового театру, жартівливих од, пісень, танців, епіграм, пародій, «живих картин», карикатур тощо).

«Живу газету» можна випускати епізодично і регулярно.

Виступати з «Живою газетою» можна на загальному зборі, вечорі, зльоті, лінійці (не більше ніж 5-10 хв) тощо.

Участь у підготовці та проведенні «Живої газети» сприяє розвитку організаторських та творчих здібностей, навичок виразного мовлення, культури руху, формуванню ціннісних ставлень до інших людей, до себе, до довкілля, боротьбі з байдужістю, вихованню таких цінних якостей особистості, як відповідальність і чесність, самовихованню, згуртуванню дітей та дорослих завдяки спільним роздумам, мажорному тону.

Кільцівка пісень

Кільцівка пісень – це масова гра-огляд, учасники якої, об'єднавшись у кілька команд, по черзі (по колу) виконують пісні на обрану тему.

Правила гри. Кожна команда співає тільки один куплет пісні і її приспів одразу після передачі естафети попередньою командою трьома оплесками в долоні. Якщо команда затрималася на 5 секунд чи виконала пісню не за темою, то вона вибуває з гри. Повторюватися не можна.

Умови гри. Переможцем стає команда, яка жодного разу не порушила правила і заспівала найбільше пісень (останньою виконала пісню на визначену тему).

Можливі теми кільцівки пісень: море і моряки, квіти, імена, про людей різних професій, птахи, тварини, рослини тощо.

Концерт-блискавка

Концерт-блискавка – гра-огляд, учасники якої (кілька команд) готують за короткий час (15-30 хв) імпровізовані колективні виступи за загальною програмою. Програма складається також експромтом – радою справи за пропозиціями команд. До програми включають кілька обов'язкових для кожної команди жанрів, наприклад: хоровий спів, танець, декламація, сценка, оригінальний жанр. Програма може бути ускладнена таким завданням: об'єднати всі обов'язкові номери єдиною темою чи сюжетом. У результаті кожна команда покаже невелику концертну сюїту чи спектакль на одну тему або ж кожна команда готуватиме концерт на свою чи запропоновану радою справи іншу тему.

План підготовки та проведення гри-огляду: створення команд, вибори капітанів, складання програми; підготовка командами концерту; виступи команд (5-7 хвилин).

Поради організаторам:

- завершити концерт доцільно загальною піснею;
- проводити концерт рекомендується під час свят, вечорів, у поході під час відпочинку, під час очікування когось чи якоїсь справи;
- мета кожного виступу – задоволення, радість, а весь концерт – своєрідний обмін сюрпризами.

Сюїта туристичних ігор

Сюїта туристичних ігор – комплекс коротких змагань, метою яких є засвоєння і закріплення основних туристських умінь та навичок, розвиток спостережливості, окоміру, спритності, кмітливості, винахідливості, вольових якостей, колективізму, інтересу до походів та подорожей. Ця КТС може використовуватися у період підготовки до походу, під час походу, після його завершення. КТС насамперед повинна бути спрямована на нагромадження досвіду роботи та відкритого обміну ним.

На загальному зборі колективу обирається рада справи, до якої мають увійти двоє досвідчених туристів. Рада справи розробляє програму сюїти, розподіляє доручення, обирає місце для проведення й починає підготовку до проведення змагань.

Місце потрібно обрати так, щоб можна було розмістити дистанції і майданчики для всіх видів змагань, включених до програми.

У визначений час члени ради справи збирають усіх учасників, створюють команди, коротко розповідають про програму ігор і проводять тренування. Після проведення тренувань можна оголосити час проведення сюїти туристичних ігор.

Орієнтовні види ігор-змагань:

1. «Смуга перепон». Вона складається з кількох етапів:

- встановлення намету;
- переправа по колоді;
- спуск по канату (мотузці);
- підйом на скелю;
- пластування;
- розведення вогнища для того, щоб перепалити натягнуту над ним мотузку.

Смугу перепон проходять усі команди: вони змагаються в тому, хто швидше виконає всі завдання. Судді стежать за виконанням правші та дотриманням умов ігор.

2. «Вийди точно». Готуючись до цієї гри, члени кожної команди визначають довжину свого кроку (на раніше виміряній відстані, наприклад — 20 м) і під керівництвом тренера вчаться визначати азимут. Під час гри усі команди отримують той самий азимут і ту ж саму відстань. Завдання полягає в тому, щоб якнайточніше визначити даний азимут і пройти потрібну відстань, користуючись виміряною довжиною свого кроку.

3. «Лісова таємниця». До початку гри організатори у лісовій місцевості розкладають різні природні предмети. Кожна команда отримує завдання знайти на своєму маршруті природні матеріали, розкладені рукою людини. Перемагає команда, яка найшвидше відшукає таємниці свого маршруту.

4. «Кипи, вода!». Організатори готують необхідну кількість майданчиків для вогнищ, що розташовані неподалік один від одного, однакових консервних банок з однаковою кількістю води в них. За сигналом кожна команда має знайти дрова, розпалити вогнище і довести воду до кипіння. Перемагає команда, яка першою виконає завдання.

5. «Конкурс туристичних газет». Кожна команда повинна підготувати та презентувати туристичну газету, придумавши її оригінальну назву, помістивши в ній цікаві рубрики для туристів-новачків. Газета може бути тематичною («Азбука виживання», «Ти йдеш у похід?»), повинна бути відповідно оформленою. Рада справи може розробити критерії оцінювання туристичних газет.

6. «Конкурс туристичного сніданку». Кожна команда має представити сніданок туриста відповідно до визначених вимог.

7. Кільцівка туристичних пісень. Як правило, проводиться наприкінці змагань. Перемагає команда, яка знає більше таких пісень.

8. Концерт-блискавка. Останнім етапом змагань можна запропонувати також концерт-блискавку. Кожна команда має підготувати номер художньої самодіяльності на тему «Ми в туристичному поході». Щоб номери були різними, рада справи заготовляє картки з написаними на них жанрами виступу (наприклад: пісня, частівки, вірш, сценка, танець, оригінальний жанр, пародія, жива картина, пантоміма тощо).

Види ігор-змагань можуть бути різними. Після завершення проводиться збір-вогник, обговорюються результати проведеної КТС.

Турнір знавців

Турнір знавців – пізнавальна КТС, проводиться кількома колективами, кожен з яких по черзі організовує творче змагання (свій тур) між іншими учасниками. Турнір знавців можна проводити в групі, між групами, за місцем проживання між командами, між загонами в дитячому оздоровчому таборі тощо.

Кількість турів відповідає кількості колективів, які беруть участь у турнірі. Кожен колектив є організатором одного туру (проводить змагання між іншими учасниками), а в інших турах бере участь як учасник змагань.

Турнір знавців може проводитися за однією чи різними темами, тобто кожен тур присвячений певній темі (турнір знавців історії, географії, математики, літератури, мистецтва, спорту тощо). Ведучими можуть бути дорослі та учні.

Ведучі скликають загальний збір-старт колективів-учасників, обирають раду справи, тему проведення турніру, розподіляють доручення. Після загального збору команди готуються до турніру.

Для того, щоб турнір був регламентований у часі, потрібно визначити час для проведення кожного туру. Після проведення кожного туру підбиваються підсумки, у кінці — загальні підсумки турніру знавців.

Турнір-вікторина (ТУ-ВІ)

Турнір-вікторина (ТУ-ВІ) — пізнавальна справа-огляд, у якій беруть участь кілька команд. Кожна команда колективно готує запитання для інших команд на певну тему. Турнір-вікторина поєднує особливості вікторини (питання, пізнавальні завдання) і турніру (команди по черзі атакують і обороняються).

Турнір-вікторина сприяє розширенню кругозору дітей, розвитку пізнавальних інтересів та здібностей, формує вміння вести колективний пошук істини. Способи проведення ТУ-ВІ:

- 1 «Ланцюжок» (по колу): перша команда ставить запитання другій, друга – третій і т. д.;
- 2 «Змійка» (запитання ставляться будь-якій команді);
- 3 «Атака віялом» (кожна команда по черзі ставить по одному запитанню всім іншим командам);
- 4 «Оборона віялом» (кожна команда займає оборону; інші команди по черзі ставлять їй запитання);
- 5 «Перехресний поєдинок» (проводиться між двома командами, які готують по кілька запитань і ставлять їх по черзі одна одній).

Усі відповіді оцінюються відповідно до визначеної системи. Перемагає команда, яка дала більше правильних відповідей на запитання.

Прес-конференція

Прес-конференція – пізнавальна творча справа-огляд, яка організовується у формі рольової гри-бесіди членів певної делегації з представниками преси, радіо, телебачення. Брати участь у прес-конференції можуть учні всіх курсів. Під час конференції відбувається обмін знаннями та життєвим досвідом, розвивається допитливість учнів, кмітливість, (творча фантазія, винахідливість, почуття гумору, виробляється правильне ставлення до поточних подій, що відбуваються в школі, місті, селі, державі тощо).

Варіанти проведення прес-конференції:

- 1) зустріч із людьми різних професій;
- 2) зустріч із дипломатами різних країн;
- 3) зустріч із казковими героями;
- 4) зустріч із різними речами чи предметами;
- 5) зустріч із представниками інших цивілізацій.

Учасники гри разом вирішують, який варіант буде використано, запрошують бажаних до складу делегації, обирають раду справи. Всі інші стають представниками преси, радіо, телебачення. Члени ради справи розподіляють доручення: один – відповідає за підготовку журналістів, один – готує делегацію, двоє – ведуть прес-конференцію. Рада справи координує підготовку делегації та журналістів. Кожен придумує собі роль, незвичайне ім'я, посаду, оригінальне оформлення (таблички тощо). Кожен учасник прес-конференції готується по-своєму: журналісти придумують запитання, а гості – можливі відповіді на можливі запитання.

Завдання делегатів та журналістів – у змісті та формі відповідей не виходити з узятих на себе ролей. Успіх гри залежить від ведучих – диригентів прес-конференції.

Усний журнал

Усний журнал – КТС пізнавального характеру, серія коротких виступів (сторінок) на різні теми внутрішньоклективного та навколишнього життя. Усний журнал може випускатися систематично (один раз на місяць) або ж епізодично. Якщо усний журнал випускається епізодично, то його краще називати альманахом. Під час усного журналу кожен член колективу має можливість поділитися з товаришами своїми знаннями, враженнями, інтересами; у цікавій, образній формі ознайомитися з різними подіями, які відбуваються в шкільному колективі, в країні та за кордоном. Залучення учнів до підготовки та проведення КТС «Усний журнал» сприяє формуванню ціннісних ставлень до держави та суспільства, до себе та до інших людей, до праці, природи і мистецтва.

Варіанти роботи з усним журналом:

- 1) кожен мікроколектив разом зі своїми старшими друзями випускає усний журнал один раз на місяць для своєї групи;
- 2) кожен учнівський колектив по черзі випускає номер усного журналу для всього училища;
- 3) колектив групи(спілка колективів) готує усний альманах (наприклад, приурочений до свята) і виступає з ним перед іншими групами і поза училищем;
- 4) усний альманах випускається творчим об'єднанням з однієї групи чи різних груп – для училища, для інших людей.

Орієнтовні теми сторінок усного журналу: казкова; що? де? коли?; новини; сатирична; нумо, відгадай!; таємниці природи; дивне – поряд; увага – цікаві книги; загадкова; спортивна; поетична; музична; живописна.

Можна випускати тематичні усні журнали. Тематика та зміст усних журналів обговорюється на загальному зборі. Під час проведення КТС назву кожної сторінки оголошують (бажано написати на дошці чи плакаті). Доцільно використовувати різні форми роботи: розповідь, інтерв'ю, ілюстрацію, демонстрацію, вікторину, сценку, виставку тощо. Дорослі – помічники та консультанти у процесі підготовки усного журналу як колективної творчої справи дітей.

КОНКУРСНІ ЗАХОДИ ДЛЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ПТНЗ

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КОНКУРС ТВОРЧИХ РОБІТ УЧНІВ

1. Мета й основні завдання конкурсу

1.1. Конкурс-захист науково-дослідних, творчих та конструкторських робіт учнів проводять з метою розвитку творчих здібностей учнів, покращання знань у галузі природничих та гуманітарних наук.

1.2. Конкурс покликаний забезпечити підтримку обдарованої молоді, яка відтворює свої уявлення про світ засобами літератури та мистецтва, цікавиться історією розвитку філософської думки людини, прагне розширити свій духовний світогляд.

2. Основні положення конкурсу

2.1. Директор навчального закладу засновує премії учнівства «Золотий та Срібний Ерудит».

2.2. Участь у конкурсі беруть усі учні ПТНЗ.

2.3. Конкурс оголошують 1 вересня. Відбувається він упродовж усього навчального року до 5 червня.

2.4. Конкурс поточного навчального року вважають завершеним у момент підбиття підсумків і нагородження переможців. Його автоматично починають знову на початку наступного навчального року.

2.5. Кожний щорічний конкурс бере до уваги учнівські досягнення лише поточного навчального року.

2.6. Підбиття підсумків відбувається за 10 номінаціями з врученням дипломантам дипломів «Срібний Ерудит», лауреатам — дипломів «Золотий Ерудит» і цінних подарунків або грошових

премій.

2.7. Підсумки конкурсу підбиває спеціально обране журі за результатами опитування учасників навчального процесу.

3. Журі конкурсу

3.1. Журі конкурсу обирають не пізніше ніж 15 жовтня поточного навчального року.

Склад журі:

- директор навчального закладу;
- представник адміністрації навчального закладу;
- три представники педагогічного складу навчального закладу;
- два представники учнівського колективу.

3.2. Головою конкурсу журі вважають директора навчального закладу, засновника премій (з правом вирішального голосу).

3.3. Журі зобов'язане:

- слідкувати за успішністю навчання, досягненнями учнів у різних освітніх галузях, за проведенням і оголошенням результатів предметних олімпіад у навчальному закладі, поведінкою учнів, активністю в підготовці та проведенні класних і позаурочних заходів;

- організувати опитування учнів і класних керівників з метою виявлення претендентів на лауреатство в конкурсі (опитування має бути організоване не пізніше ніж 1 червня поточного навчального року);

- з числа претендентів визначити дипломанта (1 особа) й лауреата (1 особа) з кожної з 10 номінацій конкурсу;

- брати активну участь у підготовці і проведенні урочистої церемонії нагородження дипломантів і лауреатів конкурсу «Золотий і Срібний Ерудит».

4. Підбиття підсумків і оголошення переможців конкурсу

Підбиття підсумків і оголошення переможців конкурсу відбувається на урочистій церемонії, присвяченій врученню премій «Золотий Ерудит» та «Срібний Ерудит». Церемонію нагородження проводять наприкінці навчального року, але не пізніше 5 червня поточного року.

5. Номінації конкурсу

- «Шукаємо таланти й знаходимо» – за найбільш наукову, аргументовану, прекрасно викладену роботу, яка має великий інтерес, новизну, творчий пошук.

- «Зірки серед нас. Генії серед нас» – за найоригінальнішу з точки зору науковості методику викладання, ідеї, роботу.

- «Стислість – сестра таланту» – за цікаву, але стисло викладену роботу (для учнів із почуттям гумору).

- «Коли душа співає...» – за ліричну, художню, талановиту авторську роботу.

- «Через терни до зірок» – за найцікавішу наукову роботу з цікавими відкриттями чи гіпотезами автора.

- «Перша сходинка» – за старанність у написанні творчої роботи; нагороджують наймолодших учнів.

- «До вершин» – за спортивні успіхи.

- «Привабливість» – нагороджують найпопулярнішого учня навчального закладу.

- «Сонце, що сходить» – нагороджують творчого учень;

- «Права рука» – нагороджують учня, що бере активну участь у всіх загальноучилищних справах.

6. Вимоги щодо написання й оформлення робіт

6.1. Тематика науково-дослідних і експериментальних робіт не обмежується. Індивідуальні та колективні роботи учнів повинні стати результатом власного творчого пошуку та виконання або самостійного наукового дослідження. Творчі роботи мають відповідати тематиці та напрямам обраної теми.

6.2. Роботи можуть бути виконані державною або іншими мовами.

7. Організація і проведення конкурсу

7.1. Знайомство з навчальним закладом, його структурою, історією (вересень).

7.2. Ознайомлення з переліком творчих завдань та необхідною довідковою літературою (вересень).

7.3. З'ясування індивідуального плану пошуково-дослідної роботи. Огляд літератури (жовтень).

7.4. Корекція та конкретизація теми творчого завдання. Підготовка його програми. Вибір методу виконання. Огляд літератури. Розробка теми (листопад).

7.5. Методичний семінар «Методи і практика наукових досліджень». Вимоги щодо оформлення творчих завдань (листопад).

7.6. Робота за індивідуальним графіком над творчим завданням. Консультації з науковим керівником (листопад-квітень).

7.7. Перевірка та рецензування творчих робіт учнів (квітень).

7.8. Підготовка творчого завдання до захисту. Захист творчого завдання (травень).

8. Опитування учнів та викладачів і підбиття підсумків конкурсу

8.1. Організацію опитування бере на себе журі конкурсу.

8.2. Учням і педагогам навчального закладу видають спеціальні аркуші-опитування з повним переліком конкурсних номінацій. В аркуші слід уписати прізвище претендента на лауреатство в тій чи іншій номінації. Дані про претенденство вносять на підставі суб'єктивної оцінки опитуваних, тобто особистої думки про те, хто заслуговує стати лауреатом в певній номінації

8.3. Заповнені аркуші-опитування з даними про претендентів здають членам журі конкурсу.

8.4. За більшістю голосів із числа претендентів у певній номінації вибирають лідерів. Із числа лідерів журі обирає дипломантів і лауреатів у кожній із номінацій.

8.5. Дані про переможців конкурсу журі зобов'язано зберегти в таємниці до офіційної церемонії нагородження переможців.

8.6. Роботи подають у формі доповіді, статті, твору, наукового проекту чи гіпотези.

8.7. Роботи необхідно оформити у вигляді реферату з фотографіями, малюнками, графіками, у якому розкрито результати наукових досліджень та міркування з обраної теми.

8.8. Обсяг творчої роботи не повинен перевищувати чотири друковані сторінки.

8.9. Обов'язково потрібно вказати книги, газети, журнали та інші джерела інформації, які були використані під час написання роботи. У рефераті вказати автора, назву роботи, звідки взято цитату, думку тощо.

Учні ПТНЗ можуть працювати над однією із запропонованих тем або обирають її самостійно, згідно зі своїми уподобаннями. Чітко формулюють мету цієї роботи, методи її виконання. У роботі мають бути науковість, новизна, творчий пошук. Вона повинна чітко співвідноситися з темою, нести наукову ідею. Робота може містити елементи відкриття або гіпотези. Висновки мають бути чітко сформульовані, аргументовані, підтверджені фактичним матеріалом, демонструвати особисте ставлення учня до проблеми.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАУКОВО-ПРАКТИЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

1. Загальні положення

1.1. Метою проведення науково-практичної конференції є виявлення здібних учнів, їх підтримка й заохочення, громадське визначення результатів учнівської дослідницької діяльності.

1.2. Організатором науково-практичної конференції є науково-методична рада навчального закладу й рада наукового товариства учнів.

1.3. У науково-практичній конференції беруть участь учні всіх курсів.

1.4. Для участі в конференції претенденти повинні:

- подати письмову роботу, що відображає учнівське дослідження, яке відповідає тематиці обраної секції, матеріали для демонстрації роботи;

- подати рецензію на роботу наукового керівника (викладача ПТНЗ або вченого з кафедри), що відповідає тематиці вищого навчального закладу, з яким навчальний заклад здійснює співробітництво;

- виступити з доповіддю на конференції з публічним захистом отриманих результатів;

- ознайомити членів журі зі змістом тих матеріалів і джерел інформації, які були використані під час виконання роботи, а також назвати окремих людей та організацій, що надавали допомогу й керували роботою;

- якщо робота над проектом чи дослідженням завершилася публікацією чи отриманням патенту тощо, подати журі всі відповідні документи;

- указати необхідні для демонстрації роботи технічні засоби.

1.5. Технічні засоби, необхідні для демонстрації роботи, надають учасникам на їхнє прохання організатори конференції.

1.6. Не приймають роботи, які можуть представити ризик для здоров'я і безпеки людини. Не розглядають також роботи, що передбачають проведення експериментів над живими тваринами.

1.7. Матеріали, надані на конференцію, зберігають у методичному кабінеті навчального закладу.

1.8. Письмова робота повинна містити:

- письмову презентацію або дослідження. Дослідження має описувати проект і може супроводжуватись оригінальним ілюстративним матеріалом (графіками, малюнками, фотографіями тощо); обсяг – не більше ніж 15 сторінок тексту (надрукованого на папері формату А4 з одного боку через 2 інтервали, шрифтом розміром не менше ніж 10, сторінки не мають бути скріплені);

- обсяг резюме – 1 сторінка. Резюме має вміщувати основні пункти роботи (мета, матеріали, методика, спостереження й висновки);

- простий і чіткий опис роботи обсягом не більше ніж 10 рядків для опублікування в каталозі конференції. Опис має бути зрозумілим представникам широкої громадськості, журналістам та ін.

2. Загальні вимоги щодо оформлення дослідних робіт учнів

2.1. На конференцію приймають дослідні, прикладні й творчі роботи учнів за такими секціями:

- «Література»;
- «Правознавство»;
- «Математика»;
- «Іноземні мови»;
- «Суспільні науки»;
- «Фізика»;
- «Інформатика»;
- «Хімія»;
- «Біологія»;
- «Екологія»;
- «Психологія»;
- «Економіка».

2.2. Для участі в конференції журі секції проводить попередню (первинну) експертизу учнівської дослідної роботи й за її результатами ухвалює рішення:

- допустити роботу до публічного захисту;
- відхилити роботу.

2.3. Критерії первинної експертизи роботи:

- відповідність змісту роботи обраній темі;
- самостійний аналіз дібраних відповідно до обраної програми фактів і власні висновки на основі проведеного аналізу;

- ознайомлення зі спеціальною літературою;

- позначені в роботі теоретичні й практичні досягнення автора, галузі їх використання; якщо результати роботи знайшли застосування, мають бути додані матеріали, які це підтверджують;

- проблема, висвітлена в роботі, повинна бути, як правило, оригінальною; якщо проблема не оригінальна, то має бути оригінальним її розв'язання; цінним є творчість, інтелектуальна продуктивність, відкриття й генерація нових ідей, можливо, незвичайних, але обґрунтованих;

- композиція роботи.

2.4. Результати первинної експертизи вносять до протоколу й використовують під час підбиття підсумків. Причини відхилення робіт, як правило, не обговорюють.

3. Публічний захист роботи

3.1. Публічний захист роботи відбувається у вигляді доповіді учасника на засіданні секції конференції. Метою публічного захисту є об'єктивне оцінювання творчих здібностей та

формування інтелектуального потенціалу учасника конференції.

3.2. Роботою секції керує журі, до складу якого входять представники викладацького складу ПТНЗ, батьки учнів, переможці минулих конференцій. Журі секції оцінює доповідь учасника.

3.3. Оцінюючи учнівську дослідну роботу під час захисту, журі секції керується такими критеріями:

- самостійність виконаної роботи;
- рівень загальної і спеціальної підготовки учасника;
- логіка викладу (доведеність викладених думок);
- оригінальність мислення;
- загальний світогляд, ерудиція автора роботи;
- відповідність роботи визначеному жанру, її грамотне мовленнєве оформлення;
- уміння правильно, переконливо, дохідливо розкрити основний зміст роботи в усній доповіді, відповісти на запитання.

3.4. Думку кожного члена журі заносять до протоколу секції. Визначають загальний сумарний рейтинг кожного учасника.

4. Ухвалення рішення й нагородження учасників

4.1. Після публічного захисту роботи журі секції підбиває загальний підсумок на підставі:

- результатів первинної експертизи роботи;
- результатів публічного захисту роботи.

4.2. Журі секцій ухвалює рішення про присудження дипломів «Золотий Ерудит», «Срібний Ерудит», «Заохочувальний» за кожною секцією. Рішення журі є остаточним.

4.3. Переможців нагороджують дипломами «Золотий Ерудит», «Срібний Ерудит», «Заохочувальний» і призами.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ МАРАФОН

1. Загальні положення

1.1. Багатопрофільний конкурс «Інтелектуальний марафон» проводить науково-методична рада навчального закладу й наукове товариство учнів.

1.2. Інтелектуальний марафон дає педагогам змогу ще раз продемонструвати учням, що будь-який навчальний предмет є частиною загальнолюдської культури й у цьому полягає його значення.

1.3. Проведення марафону є неформальним показником рівня навчальних досягнень учнів та слугує для адміністрації елементом внутрішньоучилищного контролю. Його підсумки дають вагомий матеріал для вивчення, аналізу психологом, класними керівниками, предметними комісіями.

1.4. Інтелектуальний марафон – це цікавий вид інтелектуального змагання, можливість проявити свої здібності.

1.5. Мета конкурсу:

- виявлення й підтримка обдарованих учнів;
- оцінювання результативності роботи педагогів-предметників з учнями, які навчаються на підвищеному освітньому рівні;
- удосконалення діяльності навчального закладу з розвитку творчого мислення учнів;
- розробка методики оцінювання індивідуального творчого потенціалу учнів і розкриття здібностей до активної діяльності в різноманітних галузях знань;
- вироблення рекомендацій щодо покращення системи додаткової освіти з розвитку творчих здібностей учнів;
- залучення наукових співробітників, професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, наукової, творчої інтелігенції до роботи зі здібною й талановитою молоддю;
- підвищення загального рівня культури учнів та юнацтва.

2. Структура інтелектуального марафону

2.1. Підготовчий етап.

- Визначення мети проведення інтелектуального марафону;
- визначення переліку предметів;
- підготовка наказу про організацію та проведення інтелектуального марафону;
- складання завдань учителями;
- обговорення та затвердження завдань на засіданнях предметних кафедр;
- розробка та затвердження критеріїв оцінювання.

2.2. Організаційний етап.

Для проведення конкурсу формують оргкомітет.

Оргкомітет:

- створює журі конкурсу в кількості 7 осіб, до якого входять голова, керівники комісій, викладачі;
- запрошує батьків – членів піклувальної ради для спостереження за перебігом інтелектуального марафону;
- установлює місце й регламент проведення відповідного туру марафону;
- приймає оперативні рішення з усіх питань організації й проведення конкурсу;
- комплектує команду на районний етап конкурсу;
- спільно із журі аналізує результати конкурсу й розробляє рекомендації щодо роботи з обдарованими дітьми;
- забезпечує висвітлення процесу проведення та підсумків конкурсу в засобах масової інформації.

Науково-методична рада створює предметне журі.

2.3. Конкурсний етап.

- Конкурс проводять з учнями всіх курсів;
- конкурс проводять у чотири тури:

I – цикли: правознавчий, історичний, краєзнавчий, географічний і спортивний; термін проведення – грудень;

II – предмети природничо-математичного циклу; термін проведення – січень;

III – лінгвістичний і культурологічний цикли; термін проведення – березень;

IV — біологічний і екологічний цикли; термін проведення – квітень;

• кожний тур проводять у певній віковій групі впродовж одного дня у вільний від занять день.

Термін проведення визначає оргкомітет, затверджують наказом директора навчального закладу;

В особистий залік зараховують суму результатів учасника, отриману в кожному конкурсі. Командні результати визначають як суму балів, отриманих всіма учнями команди.

2.4. Завершальний етап.

Журі:

• перевіряє конкурсні роботи та оформляє протокол результатів інтелектуального марафону з предмета (додаток 1);

• розглядає апеляції, що надійшли після оголошення результатів перевірки;

• визначає переможців конкурсу згідно із результатами й надає оргкомітету пропозиції щодо їх нагородження;

• подає аналітичну довідку про проведення конкурсу в навчальну частину до 1 червня поточного року.

У протокол (додаток 1) заносять результати за кожне завдання, виконане учнем з певного блоку предметів. У графі «Сума балів» підраховують загальний результат. Кількість балів, яку можна набрати за виконання всіх завдань з одного предмета, – 20, а максимальна кількість – 100 балів.

Систематизацію результатів у кожній групі проводять класні керівники й складають підсумковий протокол (додаток 2).

У протокол заносять результати з усіх чотирьох турів інтелектуального марафону, підбивають остаточний підсумок і вносять результати до рейтингової системи оцінювання учнів.

Обговорення результатів інтелектуального марафону відбувається на нарадах у присутності директора.

2.5. Підсумковий етап.

• Аналіз рівня досягнення поставленої мети;

• аналіз результатів предметних комісій;

• узагальнення результатів у наказі по навчальному закладу;

• оформлення результатів кожного учня в індивідуальних картках спостережень за розвитком учнів;

• підготовка рейтингової таблиці інтелектуального марафону;

• підбиття підсумків і нагородження:

- за результатами конкурсу підбивають підсумки й проводять нагородження в командній і особистій першості;

- проведення, а також підсумки конкурсу висвітлюють у засобах масової інформації.

Додаток 1

Протокол результатів інтелектуального марафону

1. Дата проведення « ____ » _____ 20__р.

2. Усього учасників _____

3. Зокрема:

Група	К-ть учнів	К-ть учасників інтелектуального марафону	Викладач

4. Результати інтелектуального марафону:

Прізвище та ім'я	Група	Сума балів	Місце	Творчий підхід
------------------	-------	------------	-------	----------------

учасника				

Голова журі:
Члени журі:

Додаток 2

**Підсумковий протокол результатів
інтелектуального марафону _____ групи**

№ з/п	Прізвище та ім'я учня	Тури інтелектуального марафону				Усього балів
		I	II	III	IV	

Класний керівник групи _____